

Initiativ var tilstrækkeligt. Det forekommer mig, at dette at lægge en Sag, hvis Løsning man anser for betydningsfuld for den Virksomhed, der udfoldes i Skolerne, og for Børnenes rette Deltagelse deri, i Hænderne paa det private Initiativ alene, i Virkeligheden vil sige at udlevere Sagen, hvis Godhed man har anerkendt, til Tilfældigheden. Det private Initiativ er Tilfældigheden underkastet, og har man slaaet fast, at her er en Opgave, der skal og bør løses, er Tiden ogsaa kommet til, at det offentlige selv med Fare for at det private Initiativ kunde trække sig tilbage, overtager Løsningen helt eller delvis.

Naar man her har talt om Sagen under Henvisning til, at der f. Eks paa Landet ikke er Trang til en saadan Lovgivning, forekommer det mig, at det ikke er nogen Indvending, at gøre mod det her liggende Lovforslag, som udtrykkelig lader de enkelte Kommuner afgøre, hvorvidt der er Trang eller ikke. Hvis Forholdet Landet over er det, at der i den enkelte Kommune ikke er Trang til, at Lovforslaget træder i Kraft der, vil det heller ikke ske, og saa vil det vise sig, at der ikke bliver nogen Bekostning for Kommunerne og altsaa heller ikke for Staten. For saa vidt forekommer det mig, der er en Ventil for det Ræsonnements Gennemførelse, som navnlig min ærede Sidemand (A. Lund) udtalte for lidt siden. Jeg kan ikke se nogen Fare for, at en Kommune herigenem skulde blive tvunget til noget, som der ikke er nogen Nødvendighed for, og er Kommunen kommet til det Resultat, at der er Trang til og Nødvendighed for en Skolebespising, antager jeg ogsaa, at en Kommune selv vil stille sig paa den Maade, at den anser det for naturligt, at den er med i Løsningen af denne Opgave.

Der er naturligvis den Vanskelighed ved at lægge det hele i Kommunens Hænder — og hermed kommer jeg til at berøre Hensigtsmæssigheden af et Statstilskud —, at det ikke er umuligt, at det netop var i de fattigste Kommuner, at der var flest Børn, der trænger til Hjælp af den Slags, og at man altsaa ved at udelukke Statens Hjælp, vilde stille de fattigste Kommuner forholdsvis daarligere end de bedre stillede Kommuner, fordi Byrden for dem bliver forholdsvis sværere at bære. Af den Grund mener jeg, at det er ganske naturligt, at Staten træder til med sin Del, men ogsaa af den Grund, at der ikke her blot og bart er Tale om et Velgørenhedsværk, hvad jeg ogsaa tror, den højtærede Minister flere

Gange har fremhævet. Her er Tale om at faa det størst mulige Udbytte af Institutioner, som det offentlige netop lægger Vægt paa at fremme, idet nemlig Skolen ikke kan naa sit Maal, naar ikke de Betingelser er til Stede, som gør det muligt. Det er et Led i den Udvikling, Skolen f. Eks. i hygiejnisk Retning er undergaaet paa alle Punkter. For 100 Aar siden tænkte sikkert ingen Mennesker paa, at det gjaldt om at sikre Skolebørn Lokaler, i hvilke de kunde have et sundt Opholdssted. Jeg tror ikke, at man i Skoleanordningen af 1814 finder et eneste Ord om, at man ogsaa i Retningen af Lokaler skal tage hygiejniske Hensyn. Det har først udviklet sig efterhaanden, idet Staten har forstaaet, at der her var en Betingelse, uden hvilken det ikke kan hjælpe at lade Skolerne i andre Retninger være nok saa gode, naar Børnene sidder og falder i Søvn, fordi Lokalerne er saaledes, at de ikke er i Stand til at holde sig vaagne. Daarlig Luft og alt, hvad dertil hører, forhindrer den Opmærksomhed, der kræves. Men nu er man kommet til det Resultat, at man mange Steder begynder at mene, at man gaar for vidt i den Retning, og bygger Paladser, hvor man kunde nøjes med mindre. Men i hvert Fald er det givet, at det offentlige anerkender, at der er en Forpligtelse at indfri, og den er yderst beslægtet med den, der her er Tale om. Lige saa lidt nemlig som Børn i indelukkede Lokaler kan have Gavn af den Undervisning, der meddeles dem, lige saa lidt kan Børnene, som det før blev sagt af den højtærede Minister, naar de møder underernærede, anvende den Opmærksomhed, som Undervisningen kræver. Derfor har Staten en særlig Interesse i, at Skolerne ogsaa paa dette Punkt støttes i deres Virksomhed, og derfor er det ganske naturligt, forekommer det mig, at Staten staar bag ved Kommunernes Virksomhed og ikke lader dem alene om Sagen.

Saaledes forekommer det mig, at Sagen maa stille sig, og derfor skal jeg, som sagt, paa det bedste anbefale, at Sagen gennemføres saaledes, som den er kommet til os fra Folketinget. Jeg tror, at det vil være et Skridt fremad, som man ganske vist kan forhale ved at modsætte sig det, men som man alligevel ikke kan forhindre fra efterhaanden at trænge igennem; og jeg tror, at man overfor saadanne Spørgsmaal, hvor man — det er min Overbevisning — kan sige, at Resultatet er givet, lige saa vel kan springe i det som krybe i det og ind-